

Forstander Sofus Høgsbros arkiv - koncepter til breve omhandlende Rødding højskole, hvor Høgsbro var forstander fra 1850 - 1862

Bestyrelsen for Rødding Folkehøjskole tillader sig underdanigst at ansøge det høje Ministerium om Understøttelse af det ved Finansloven for indeværende Aar bestemte Beløb til højere Bondeskoler.

Til det høje Ministerium for Kirke- og Undervisningsvæsenet

Rødding Folkehøjskole, som ved private Midler blev stiftet i Efteraaret 1844 og ogsaa senere er vedligeholdt derved, er, hvad selve Bygningerne angår, anlagt paa slesvigsk Grund, men nogle af dens Udhuse og 2 Tdr. Hartkorn af dens Jorder ligge i Ribe Amt. Som den ved sin Beliggenhed er delt mellem Kongeriget og Hertugdømmet, saaledes har den ogsaa haft et betydeligt Antal Elever fra begge Steder, og har ligeledes modtaget Understøttelse af Private baade fra denne og hin Side. Hertugdømmets Grænse. Fra Regjeringen har den ikke modtaget anden Penge = Understøttelse end 300 RBD, som det høje Ministerium for Kirke- og Undervisningsvæsenet under 17 Novbr. forrige Aar (1851) tilstod den af det ved Finansloven bestemte Beløb til højere Bondeskoler. Af Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig kan Højskolen ikke vente nogen Hælp, og forholdet mellem de 2 Nationaliteter vilde maaske ogsaa i mere enden Henseende gjøre det meget betænkeligt. Da det imidlertid ikke er underligt, at den private Godgjørenhed fra Kongeriget maa trættes, efter saa længe og saa stærkt at have understøttet den, især da der nu har begyndt at opstaa lignende om end mindre Skoler, vil Rødding Folkehøjskole fortsætte Tilværelsen for en stor Del komme til at bero paa den Understøttelse, det høje Ministerium naadigst vilde yde den.

I den Anledning tillader Bestyrelsen sig at anføre følgende; Folkehøjskolens Udgifter have ligesom deres Indtægter været meget forskjellige i de forskjellige Aar, men kunne ordentligvis beregnes til omtrent 3138 Rbd, hvoraf 2200 Rbd som er Lærernes Løn, ere dækkede ved Tilskud fra den Komite, som i 1943 dannede sig i Kjøbenhavn til dansk Undervisningen's Fremme i Hertugdømmet Slesvig 320 Rbd, hvortil Renterne af Gjælden omtrent omtrent beløbe sig, ved Forpagtningsafgiften, 300 Rbd, som omtrent medgaar til Bygningernes og Inventariets Vedligeholdelse, til Bibliotheket, Samlingerne, Belysning o.s.v., ved det høje Ministeriums Tilskud, 200 Rbd, som skal anvendes paa Jorderne, ved det kongelige Landhusholdningsselskab, og Resten 118 Rbd, dels til Skatter,

dels til Brænde, ved frivillige Bidrag fra Slesvig. Den væsentligste Indtægtskilde, den fra Komiteen i Kjøbenhavn stanser til 1. Novbr 1853, da Kapitalen saa er opbrugt.

Kommer nu hertil, at Skolen foruden den rentebærende Gjæld, hvoraf 480 Rbd er til 5 p.A. har en Gjæld paa omtrent 800 Rbd, hvoraf der vel ikke svares Renter, men som dog kan opsiges, og at dens Bygninger trænge til flere højst nødvendig Forbedringer og Udvidelser, ses det, at dens Fremtids Udsigter i pecuniær Henseende ere meget mislige, og at Bestyrelsen, hvis den ikke om et Aars Tid vil se den hele Anstalt ophøre, i Tide maa være betænkt paa ny Hjælpekilder. Dette har den ogsaa søgt dels ved at fastsætte, at Eleverne fra 1. Novbr d. Aar foruden Kostpengene skulle betale 20 Rbd aarlig for Undervisningen, dels ved at henvende sig til de S. for Kongeaen boende Medborgeres private Velvillie, og den har grundet Udsigt til paa denne Maade at erholde det halve af de 2200 Rbd dækket; men den anden Halvdel har den kun ringe Udsigt til at faa udfyldt. Og selv om det skulde være muligt, at erholde det meste deraf ved fornyede private Bidrag fra Kongeriget, turde det dog maaskee synes mindre billigt paa denne Maade at unddrage de der fremstaaende lignende Anstalter om Hjælp, som Rødding Højskole nu, vel turde gjøre Krav paa at erholde af det Offentlige Det er saaledes en Understøttelse af 1100 Rbd foruden den tidligere af 300 Rbd, som Højskolen fra 1. Novbr 1853 vil behøve. Men selv for i Aar maa Bestyrelsen højlig beklage, hvis den ikke skulde kunne erholde en større Understøttelse end de for forrige Aar indrømmede 300 Rbd; thi som det i den fremsatte Udsigt er vist, vil dette Beløb kun være i Stand til at dække de løbende Udgifter, men ikke til de extraordinaire, som forestaa, navnlig Opførelsen af et Gymnastik=og Brænde= Hus, en større og beqvemmere Lejlighed til Økonomien, der f. E. mangler den fornødne Plads til Fødevarer, en Sygestue, et Par Lærerværelser, ikke at tale om, at en Udvidelse af Elevbygningen allerede har vist sig ønskelig og vistnok snart vil blive nødvendig eller om det særdeles ønskelige i, at der kunde ske nogen Afbetaling paa den uforholdsmæssig store og trykkende Gjæld.

Bestyrelsen tror, efter det anførte og efter den Tilbøjelighed, Rigsdagen viser til i Henseende til Understøttelser til højere Bondeskoler at forekomme Mnisteriets Ønske; uden Ubeskedenhed underdanigst at ansøge om et Tilskud for i Aar af 1000 Rbd og for de kommende Aar af 1400 Rbd aarlig.

Som yderligere Støtte derfor skal den tillade sig endvidere at anføre følgende:

Højskolen har navnlig siden dens Gjenoprettelse i Novbr. 1850 kunnet glæde sig ved en stadig Tilvækst af Elevantallet, det bedste Bevis paa, at den fyldestgør et virkeligt Savn i vore Undervisningsanstaltens Række. Den første Vinter havde den paa Grund af den endnu vedvarende Krig, ikkun 8 Elever, i Sommerhalvaaret derimod det for denne Aarstid usædvanlige Antal af 15, i den sidstforløbne Vinter 35, og i indeværende Sommer endog 25, der, skjønt mindre end det foregaaende Tal, dog i Forhold til Aarstiden er langt større og det største, der endnu nogen Sommer har været. Hvad den kommende Vinter angaar, videre de alt skete Anmeldelser om, at Besøget da vil blive i det mindste ligesaa talrigt som i forrige Vinter og det, uagtet Betalingen som sagt er forhøjet med 20 Rbd for Undervisningen (foruden de aarlige Kostpenge af 80 Rbd).

Af disse elever vare over Halvparten fra Kongeriget, naar man, man jo bør, regner de sønderjyske Distrikter, men høre til Ribe Amt, med dertil, nemlig af den første Vinters 8 de 4, af Sommerens 15 de 11, af sidste Vinters 35 de 20 og af indeværende Sommers 25 de 14. Det vil derfor vistnok heller ikke være ubilligt, at en betydelig Del af Udgifterne bestrides for Kongeriget; og det at Rødding Skole af Regjeringen understøttes mere end de andre, som i de sidste Aar har dannet sig tildels efter dens Forbillede, tror Bestyrelsen at kunne begrunde ved, at Skolen nu, gennem allehaande Vanskeligheder og alene Understøttet af Private, efterhaanden har skaffet sig en større almindelig Anerkjendelse, nogen af de andre, som i høj Grad hensigtsmæssig og tidssvarende, ligesom det vistnok heller ikke bør være ubemærket, at den som den sydligste fremfor nogen er skikket til at være et aandeligt Grænseværn for det danske Folk. Saavidt det er kommet til offentlig Kundskab, synes det endvidere at de andre højere Bondeskoler ere anlagte efter en langt mindre Maalestok, og mere beregnede paa at være en ligefrem Fortsættelse af Almueskolen end en folkelig Højskole, hvor de Unge, som ikke have erholdt nogen videnskabelig Dannelse, kunde modtage ikke alene den Kundskab, de i deres særskilte Livsstilling behøve, men ogsaa den almindelige Udvikling, der er nødvendig for at kunne føre et højere menneskeligt Liv og selvstændigt at deltage i Fædrelandets Fælles Anliggender.

Her undervises derfor ikke blot i Dansk, Verdens- og Fædrelands Historie, Sang, Gymnastik, men ogsaa i Landvæsensfagene, Naturvidenskabens forskjellige Grene og Statistik, og undervisningen meddeles paa en friere, udførligere, efter en voksnere Alder mere afpasset Maade. Her behøves og forefindes derfor

ogsaa ikke ubetydelige Samlinger af Hjælpemidler for flere Retninger af undervisningen, og 4 i Reglen videnskabeligt dannede Lærere ere ansatte ved Folkehøjskolen uden at have noget andet Kald at varetage.

Ligeledes er Rødding Skole saavidt bekjendt den eneste, der ikke alene giver Undervisning i Engelsk men ogsaa har sat sig i forbindelse med skotske Landmænd for at skaffe de mere begavede Elever en praktisk Uddannelse, som i flere Henseender kan blive meget frugtbringende.

Som Følge heraf antager Bestyrelsen, at Ophøret eller endog blot en Indskrænkning af Rødding Højskoles Virksomhed maatte anses for særdeles beklageligt, og vover derfor at haabe, at det høje Ministerium vil tage denne underdanigste Ansøgning i naadigst Overvejelse.

Rødding Folkehøjskole ved Haderslev den 25. August 1852

Ifølge Bemyndigelse fra den fraværende Bestyrelse Hertel, Kn. L. Knudsen, Hans Krüger, Hans Nissen, J.A. Schmidt og Laurids Skau. Underdanigst Sofus Høgsbro - Bestyrelsens Formand